

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สภาพการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีการปรับตัวต่อการพัฒนา ก่อนข้างช้าไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลง ในองค์กรอุตสาหกรรม โครงสร้างครอบครัว ชุมชน ตลอดจนเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าถ้าไม่ปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ปัญหาต่างๆ จะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น จนอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างมาก ประกอบกับปัจจุบันยังเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทำให้อัตราการเติบโตทาง เศรษฐกิจลดลงอย่างรวดเร็ว เกิดภาวะเงินเฟ้อ ปัญหาอัตราดอกเบี้ยสูง หนี้ต่างประเทศมาก ปัญหา การว่างงานรุนแรงขึ้น ธุรกิจล้มเลิกกิจการ ประชาชนมีหนี้สิน รวมทั้งนำมาซึ่งปัญหาอื่นอย่าง ต่อเนื่อง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาแรงงานเด็ก เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต้องใช้ กระบวนการทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งชาติ, 2543 : 13)

จากปัญหาและวิกฤตดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยต้องทำการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีความเชื่อตรงกันว่าในการปฏิรูปที่เป็นระบบใหญ่ๆ นั้นจะต้องทำการปฏิรูป 4 ระบบหลัก คือ การปฏิรูประบบบริหาร ปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูประบบการเรียนการสอน และปฏิรูปวิชาชีพครูและ บุคลากร ให้ได้มาตรฐานและมีความสอดคล้องประสานกันทั้งระบบทั้งในด้านปฏิบัติและทฤษฎี (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2543 : 27)

การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ที่จะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาของไทยสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมาย และคุณภาพการศึกษาของ ไทยพัฒนาได้มาตรฐานตามที่ต้องการ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุสาระเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ เอกชน” มาตรา 81 ระบุว่า “รัฐต้องจัดการอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิด

ความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ” และมาตรา 289 ระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรม ฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และ 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ด้วยเหตุตามมาตราดังกล่าวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น และเพื่อสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 43 และ 289 ที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงระบุสาระเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตรา 9(2) ว่า “ให้มีการกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มาตรา 9(6) ระบุว่า “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น” มาตรา 41 ระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น” และมาตรา 42 ระบุว่า “ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ประสานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานรวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

นอกจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรท้องถิ่นแล้ว ยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ มาตรา 16(9), 17(6), 18 และ 19 ระบุว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง” (ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว และคณะ, 2543 : 36-39)

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ล้วนมีเจตนารมณ์ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อให้ชุมชนองค์กรเอกชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น จากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทติดต่อกัน 3 ปีขึ้นไป ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 6,745 แห่ง (อบต. (2544) องค์การบริหารส่วนตำบล.(ออนไลน์) สืบค้นได้จาก : www.siamlocal.th.org/new_page_1.htm. (23 กันยายน 2544))

ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่หนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยจะเริ่มถ่ายโอนการศึกษา ก่อนวัยเรียน และระดับประถมศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1-2 ในระยะที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ.2545-2549 และถ่ายโอนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3-5 ในระยะที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ.2547-2553 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, ม.ป.ป. : 15)

แม้ว่ากฎหมายจะให้อำนาจการบริหารจัดการศึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบล แต่หน้าที่นี้ยังเป็นจุดอ่อนขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2538 ของ โกวิท พวงงาม (2539 : 4) พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมมีปัญหาการขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เข้าใจระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล การทำงานยังจำกัดอยู่แต่ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีรายได้เพื่อใช้จ่ายในการบริหารงานน้อย ทำให้มีผู้ไม่เห็นด้วยกับการโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลออกมาเคลื่อนไหวคัดค้าน ดังเช่นข่าวการออกมาเคลื่อนไหวคัดค้านการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ตามแผนปฏิบัติการถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์กรครู โดยให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อม มีภาพลักษณ์ของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มรับเหมาก่อสร้างเข้าไปบริหาร กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนมีวุฒิการศึกษาต่ำ

บางคนยังเขียนหนังสือไม่ได้ แต่เข้ามาได้เพราะความอาวุโสหรือใช้อิทธิพล ไม่มีวิสัยทัศน์ที่จะดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของชาติได้ (“จับตาแผนกระจายอำนาจรัฐ โอน ร.ร.กระทรวงศึกษาธิการให้ อบต.”, 2543 : 18)

หลังจากการออกมาคัดค้านขององค์กรครู ได้มีการตอบโต้กลับจากตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า องค์กรครูไม่ควรดูหมิ่นดูแลคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความรู้ที่น้อยก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไม่น่าเหมารวมกันไปทั้งหมด แม้ประสบการณ์จะต่ำแต่การดำรงตนในสังคมและความรู้ตลอดชีวิตที่สะสมมาโดยไม่มีการประกาศนียบัตรหรือปริญญาก็สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดี และในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล 6,000 กว่าแห่งได้อุดหนุนเงินงบประมาณให้โรงเรียนเพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาให้ลูกหลานในท้องถิ่นของตนโดยผ่านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (“ศษ.-มหาดไทย พบครึ่งทางสกัดข้อพิพาทโอน ร.ร. ให้องค์กรท้องถิ่น”, 2543 : 18)

ถึงแม้ความขัดแย้งระหว่างองค์กรครูและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีข้อสรุปแต่อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งได้ดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาได้อย่างราบรื่น เช่น ที่ควนจง จังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับโรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ชีวิตในหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านสอนวิชาชีพ เช่น ทำขนม ทำดอกไม้ประดิษฐ์ และเลี้ยงไก่ ตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวบ้าน ผู้ปกครอง และโรงเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาความประพฤติและยาเสพติดและที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับชาวบ้านใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเลี้ยงไก่แบบพึ่งตนเอง เลี้ยงปลา เลี้ยงกบโดยใช้ปลวกด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ขุดหลุมลึก 1 เมตร หาชะมดไปถมรดน้ำให้ชุ่ม 7 วันจนมีปลวกเต็มหลุม นำไปเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา (“มือบครู รูปแบบ ที่ล้มเหลวในการกระจายอำนาจ”, 2543 : 2-3)

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามศักยภาพและความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งนั้นก็มีส่วนช่วยพัฒนาการศึกษาอย่างมาก และเมื่ออนาคตจะมีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้องค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาที่เต็มรูปต่อไป

เขตการศึกษา 3 เป็นเขตที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่างๆ 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา และในจังหวัดต่างๆเหล่านี้ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีรายได้เพื่อการบริหารจัดการน้อย อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จึงไม่มีความพร้อมในการ

จัดการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบในขณะนี้ได้ แต่สามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาได้ระดับหนึ่ง ดังผลการวิจัยของ ฉันทน์ บัวบาน (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า การส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถจัดการศึกษาเองได้ เพราะขาดงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ทางการจัดการศึกษา แต่สามารถให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ และการจัดการเรียนการสอน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน

ในฐานะที่ผู้วิจัยทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีความสนใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการจัดการศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างไร เพื่อพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นและเตรียมความพร้อมสำหรับการถ่ายโอนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 3

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบรูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 3
2. สามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการ จัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการของโรงเรียนประถมศึกษา และแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. สามารถใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ได้มาเป็นแนวทางให้โรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมมือกันจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการศึกษาารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วน

ตำบล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามกรอบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. กลุ่มประชากรเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 30 คน ดังนี้

2.1 ผู้ที่ปฏิบัติงานและมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ และเป็นผู้ที่รู้ สภาพ ปัญหา และความ ต้องการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี จำนวน 15 คน ดังนี้

2.1.1 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดได้แนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.1.2 ศึกษาธิการจังหวัด หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาธิการจังหวัดแนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่เคยได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่นระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด หรือเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการแนะนำจากผู้บริหารดีเด่น จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.2 ผู้ที่ปฏิบัติงานสังกัดกรมการปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รู้ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างไร จำนวน 15 คน ดังนี้

2.2.1 ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นประจำจังหวัด หรือผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครองท้องถิ่นที่ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นประจำจังหวัดแนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.2.2 ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อย 2 ปี แบ่งตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้นละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2.2.3 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน อย่างน้อย 4 ปี แบ่งตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้นละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบ** หมายถึง กรอบแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล หรือเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้องมาไว้ด้วยกัน ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การเข้าไปร่วมในลักษณะต่างๆ เช่น การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมระดมทรัพยากร ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามและประเมินผล
3. **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง กระบวนการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดย อาศัยการบริหารการศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
4. **รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา** หมายถึง กรอบแนวคิดที่แสดง ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยง ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการ ศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย ตามกรอบการบริหารการศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การ บริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
5. **การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง เพื่อปรับปรุงหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
6. **การบริหารงบประมาณ** หมายถึง การดำเนินการต่างๆตั้งแต่การวางแผนทาง การเงินทั้งการรับและการจ่าย ตลอดจนการติดตามควบคุม เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเกิดประโยชน์ สูงสุด
7. **การบริหารงานบุคคล** หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการด้าน บุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ คนงาน ภารโรง ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด
8. **การบริหารงานทั่วไป** หมายถึง การดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสะดวก เรียบร้อย นำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ ได้มาตรฐาน
9. **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา** หมายถึง การจัดการศึกษาตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 และตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน โรงเรียนประถมศึกษาที่ขยายโอกาสทางการศึกษา
10. **องค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระดับ

จากสภาตำบล โดยใช้เกณฑ์รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วมาแล้วติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

11. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่จะตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 3 ซึ่งมีจำนวน 30 คน ดังนี้

11.1 ผู้ที่ปฏิบัติงานและมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ และเป็นผู้ที่รู้ สภาพ ปัญหา และความ ต้องการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี จำนวน 15 คน ดังนี้

11.1.2 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดแนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

11.1.2 ศึกษาธิการจังหวัด หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาธิการจังหวัดแนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

11.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่เคยได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่น ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด หรือเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการแนะนำจากผู้บริหารดีเด่น จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

11.2 ผู้ที่ปฏิบัติงานสังกัดกรมการปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล รู้ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างไร จำนวน 15 คน ดังนี้

11.2.1 ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นประจำจังหวัด หรือผู้ปฏิบัติงานด้านการปกครองท้องถิ่นที่ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นประจำจังหวัดแนะนำ จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

11.2.2 ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อย 2 ปี แบ่งตามระดับชั้นของ องค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้นละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

11.2.3 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 4 ปี แบ่งตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้นละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

12. เทคนิคเดลฟาย หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการวิจัยเหตุการณ์ในอนาคต โดยการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่รอบรู้ในเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 3

13. เขตการศึกษา 3 หมายถึง เขตพื้นที่ ที่จัดการศึกษารวม 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา